ANNUAL EXAMINATION

Question Paper 2024

NCERT BASED SYLLABUS

FOR CBSE AND STATE BOARD
FOLLOWING NCERT

सत्रान्त – परीक्षा, **2023-24**

विषय:- संस्कृतम् कक्षा – षष्ठी

(VI)

समय: **- (2.30 :** घंटा**)**

पूर्णाङ्का: **-60**

छात्रस्य/छात्राया: नाम:	
अनुक्रमाक:	
कक्षा ,वर्ग: च	
निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम्	

निर्देशाः-

1. प्रश्न पत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति -
   - क. अपठित-अवबोधनम् - 10 अङ्काः
   - ख. रचनात्मककार्यम् - 10 अङ्काः
   - ग. अनुप्रयुक्तव्याकरणम् - 15 अङ्काः
   - घ. पठित-अवबोधनम् - 25 अङ्काः
2. सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।
3. प्रश्नानाम् उत्तराणि अस्यामेव प्रश्नपत्रे लेखनीयानि ।
4. उत्तराणि संस्कृतेन एव लेखनीयानि ।

1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि निर्देशानुसारम् उत्तरपुस्तिकायां लिखत - **(10)**

वने एकः सिंहः निवसति स्म। सिंहः गुहायां शयनं करोति स्म। कोऽपि मूषकः तत्र आगत्य सिंहस्य शरीरे अधावत्। कुपितः सिंहः मूषकं करे गृह्णाति। मूषकः निवेदयति "मां मा मारय अहं ते सहायता करिष्यामि।" सिंहः हसनवदत्" लघुमूषकः मम सहायता करिष्यति ?" एकदा सिंहः जाले अपतत्। सः उच्चैः अगर्जत्। तस्य गर्जनं श्रुत्वा मूषकः आगच्छत्। सः जालं दन्तैः अकर्तयत्। बन्धनमुक्तः सिंहोऽवदत्- "मित्रं तु लघुः अपि वरम्।"

I. एकपदेन उत्तरं लिखत - **1 × 4 = 4**

प्रश्नसख्या	प्रश्नः	उत्तरम्

schools.aglasem.com

aglasem.com

क.	सिंहस्य गर्जनं श्रुत्वा कः आगच्छत् ?	
ख.	सिंहः कुत्र वसति स्म ?	
ग.	मूषकः कैः जालम् अकर्तयत् ?	
घ.	सिंहः कुत्र शयनं करोति स्म ?	

।।. पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत **2 × 2 = 4**

क) मूषकः किं निवेदयति ?

उत्तरम्_____
_____|

ख) हसन् सिंहः किम् अवदत् ?

उत्तरम्_____
_____|

।।।. निर्देशानुसारम् उत्तरत - **1 × 2 = 2**

क) "तस्य गर्जनं श्रुत्वा मूषकः आगच्छत्।" अस्मिन् वाक्ये "तस्य" इति सर्वनामपदं कस्यै प्रयुक्तम् ?

(अ) मूषकाय (ब) सिंहाय
(स) वनाय (द) जालाय ( )

ख) "क्रुद्धः" – इत्यस्य किं समानार्थकपदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ?

(अ) कुपितः (ब) दन्तैः
(स) वरम् (द) मूषकः ( )

2. अधोलिखित-पदानि आधृत्य सार्थकानि वाक्यानि रचयत- **1 × 5 = 5**

त्वम्	शिक्षिका	पश्यामि
आवाम्	दूरदर्शनम्	रचयामः
अहम्	चित्राणि	हसथः
वयम्	उच्चैः	पठिष्यावः
यूयम्	पुस्तकम्	लेखिष्यसि
युवाम्	लेखम्	नृत्यथ

वाक्यनिर्माणम्
यथा – त्वं लेखं लेखिष्यसि |

schools.aglasem.com

aglasem.com

1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....

3. मञ्जूषात: पदानि चित्वा कथां पूरयत

½ × 10 = 5

एकदा एक: काक: 1..... आसीत् | स: 2.....पातुम् इतस्तत: अभ्रमत् | परम् 3..... जलं न प्राप्नोत् | अन्ते स: 4.....घटम् अपश्यत् | घटे .5..... जलम् आसीत् | अत: स: जलं 6..... असमर्थ: अभवत् | स: एकम् .7.....अचिन्तयत् | स: पाषाणस्य खण्डानि घटे अक्षिपत् | एवं क्रमेण घटस्य जलं 8..... आगच्छत् | काक: जलं पीत्वा 9 .....अभवत् | परिश्रमेण एव कार्याणि सिध्यन्ति न तु 10..... |

मञ्जूषा -

स्वल्पं , उपरि , मनोरथै: पिपासित:, कुत्रापि, सन्तुष्ट: उपायम्, पातुम् , जलं , एकं

4. तृतीया-विभक्ति-प्रयोगेन रिक्तस्थानम् पूरयत -

1 × 3 = 3

यथा – राघव: <u>विमानयानेन</u> विहरति | (विमानयान)

1- नभ: ..... शोभते | (चन्द्र)

2- कण्ठ: .....शोभते | (मौक्तिकहार)

3- गगनं ..... प्राकाशते | (सूर्य)

5. निर्देशानुसारं लकारपरिवर्तनं कुरुत-

1 × 3 = 3

क. स्वामी उच्चै: वदति | (लङ् लकारे) =

_____

ख. त्वम् उच्चै: पठसि | (लोट् लकारे)

=_____

ग. अजीज: परिश्रमी आसीत् | (लट्लकार:)

=_____

6. चित्रं दृष्ट्वा उचितं संस्कृत-संख्या: लिखत -

1 × 5 = 5

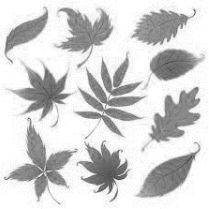

schools.aglasem.com

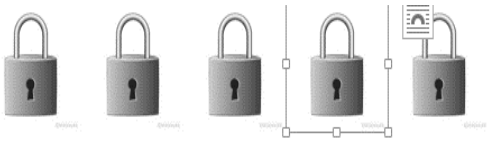
aglasem.com

.....चटका: | ..... मयूरौ |

..... पत्राणि |

..... ताला:

..... गृहम् |

7. निर्देशानुसारं वचनपरिवर्तनं कुरुत **1 × 4 = 4**

1. अहम् पठामि | (बहुवचने) = ...
2. अस्माकं पुस्तकानि | (एकवचने) = ...
3. अहम् नृत्यामि | (बहुवचने) = ...
4. तव गृहम् | (द्विवचने) = ...

8. अधोलिखितम् गद्यांशं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि निर्देशानुसारम् लिखत - **(7)**

अजीजं दृष्ट्वा स्वामी चकितः भवति। स्वामी शनैः शनैः पेटिकाम् उद्घाटयति। पेटिकायां लघुपात्रद्वयम् आसीत्। प्रथमं सः एकं लघुपात्रम् उद्घाटयति। सहसा एका मधुमक्षिका निर्गच्छति। तस्य च हस्तं दशति। स्वामी उच्चैः वदति-'अहह!। द्वितीयं लघुपात्रम् उद्घाटयति। एका अन्या मक्षिका निर्गच्छति। सः ललाटे दशति। पीडितः सः अत्युच्चैः चीत्करोति-'आः' इति।

I. एकपदेन उत्तरं लिखत - **1 × 3 = 3**

प्र.स.	प्रश्न:	उत्तरम्
क.	कः चाकेतः भवाते ?	
ख.	अन्या मोक्षेका कुत्र दशाते ?	
ग.	यदा प्रथमा मधुमोक्षेका हस्त दशाते तदा स्वामी किं वदति ?	

schools.aglasem.com

aglasem.com

।।. पूर्णवाक्येन उत्तरं लिखत **2**
× 1 = 2
क) स्वामी शनैः शनैः किं करोति ?
उत्तरम्_____
_____|
।।।. निर्देशानुसारम् उत्तरत - **1**
× 2 = 2
क)'सहसा एका मधुमक्षिका निर्गच्छति।' -अस्मिन् वाक्ये "प्रविशति" इति पदस्य किं विलोमपदं प्रयुक्तम् ?
(अ) एका (ब) सहसा
(स) निर्गच्छति (द) मधुमक्षिका (
)

ख) "अकस्मात् " इति पदस्य किम् पर्यायपदम् गद्यांशे प्रयुक्तम् ?
(अ) सहसा (ब) लघुपात्रं
(स) अन्या (द) अत्युच्चैः (
)

9. वचनानुसारं रिक्तंस्थानानि पूरयत- **(6)**

	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
यथा -	वनम्	वने	वनानि
	.....	जले	.....
	बिम्बम्	.....	.....
	वृक्षम्	वृक्षौ	वृक्षान्
	.....	.....	पावनान्

10. पर्याय पदानि मञ्जूषातः चित्वा लिखत – **1 × 4 = 4**

मञ्जूषा - पृथिवी, निर्मले , अधिकम् परिश्रमेण जलदः

1- विमले = ...
2- अम्बुदः = ...
3- विपुलम् = ...
4- धरित्री = ...

schools.aglasem.com
aglasem.com

11. मञ्जूषात: विलोमपदानि चित्वा लिखत **–**

1 × 4 = 4

1- सार्थक: = ...

2- शत्रुता = ...

3- कृष्ण: = ...

4- निर्धनम् = ...

मञ्जूषा - प्रविशति , निरर्थक: , श्वेत: धनिकम् मित्रता

12. उपयुक्त कथनानां समक्षं 'आम्' अनुपयुक्त कथनानां समक्षं 'न' इति लिखत **1 × 4= 4**

1- बालका: दु:खिता: तूष्णीम् अतिष्ठन् |
=.....

2- ते वस्तुत: नव बालका: एव आसन्
=.....

3- शीते शरीरे कम्पनं भवति | =
.....

4- श्रमेण धरित्री सरसा न भवति =
.....

schools.aglasem.com

aglasem.com

सत्रान्त – परीक्षा, 2023-24

कक्षा - षष्ठी (VI) **विषय:- संस्कृतम्**

समय:- 2:30 घंटा **पूर्णाङ्कः- 60**

अङ्कयोजना

प्र. सः	उत्तराणि	अङ्काः
1	(क) मूषकः (ख) वने (ग) दन्तैः (घ) गुछाया (i) (क) मूषकः निवेदयति मां न मारय अहं ते सहायता करिष्यति। (ख) लघु मूषकः मम सहायता करिष्यति। (ii) क. सिहाय ख. कुपितः	10
2	1. युयम् शिक्षिका नस्थथ। 2. वयं चित्राणी रचयामः। 3. आवाम् पुस्तकं पठिष्यावः। 4. युयम् उच्चै हसथः। 5. अहम् दूरदर्शन पश्यामि।	5
3	1.पिपासितः 2. जल 3.कुत्रापि 4.एकं 5.स्वल्पम् 6.पातुम् 7. उपायम् 8.उपरि 9.संतुष्टः 10.मनोरथैः	5
4	क. चन्द्रेण ख. मौक्तिकहारेण ग. सूर्येण	3
5	क. स्वामी उच्चैः अवदत्। ख. त्व उच्चैः पठ। ग. अजीज पारिश्रमी अस्ति।	3
6	तिस्रः चटकाः , द्वौ मयूरौ, दश - पत्राणि, पञ्च तालाः, एकमगृहं	5
7	क. वयम् पठामः ख. मम् पुस्तकम् ग. वय नृत्यामः घ. युवयोः गृहेः	4
8	I (क) स्वामी ख. ललाटे ग. अहह II(क) स्वामी शनै-शनै पेटिकाम् उद्घाटयति III(क) निर्गच्छति (ख) सहसा	7
9	जलम, जलानि, बिम्बे, बिम्बानि, पवनम्, पवनौ	6
10	क. निर्मले ख. जलदः ग. अधिकम् घ. पृथिवी	4
11	क. निरर्थकः ख. मित्रता ग. श्वेतः घ. धनिकम्	4
12	क. आम् ख. न ग. आम् घ. न	4
	कुल अङ्कः	**60**

schools.aglasem.com
AglaSem Earn while Learn Program. Send your papers and get paid.
Contact: support@aglasem.com
aglasem.com

QUESTION PAPERS

GET PREVIOUS YEAR QUESTION PAPERS FOR ALL CLASSES FOR CBSE, ISCSE, ISC AND ALL ALL STATE BOARDS HERE AT AGLASEM.COM

BOARD WISE

- Andhra Pradesh Board Question Papers
- Assam Board Question Papers
- Bihar Board Question Papers
- Chhattisgarh Board Question Papers
- Goa Board Question Papers
- Gujarat Board Question Papers
- Haryana Board Question Papers
- Himachal Pradesh Board Question Papers
- J&K State Board Question Papers
- Jharkhand Board Question Papers
- Karnataka Board Question Papers
- Kerala Board Question Papers
- Madhya Pradesh Board Question Papers
- Maharashtra State Board Question Papers
- Manipur Board Question Papers
- Meghalaya Board Question Papers
- Mizoram Board Question Papers
- Nagaland Board Question Papers
- Orissa Board Question Papers
- Punjab Board Question Papers
- Rajasthan Board Question Papers
- Tamil Nadu Board Question Papers
- Telangana State Board Question Papers
- Tripura Board Question Papers
- Uttarakhand Board Question Papers
- Uttar Pradesh (UP) Board Question Papers
- West Bengal (WB) Board Question Papers